

**Тарҷуман
шарҳи форсии
шайх Солеҳи Сабзаворӣ
ба
забони тоҷикӣ**

Дафтари ҳифз ва нашри осори Мансури Ҳошими Хуросонӣ ҳафизаҳудлоҳ таъоло

رسالة محمد بن عبد الله

Дарси
Панҷоҳу севвум

Ривочи ҳадисгарой (3)

Саҳ 177 то 182

Ривочи ҳадисгарой (3)

(أعوذ بالله من الشيطان الرجيم)

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله ربّ العالمين و صلى الله على محمد و آله الطاهرين

Устозунал Мансур дар идомаи баҳси худ дар бораи ҳадисгарой мефармояд:) **Акнун дерзамоне аст** (яъне аз қарни аввали ҳичрӣ то кунун) **ки аҳли ҳадис** (билмаънилаъам яъне ҳамаи касоне ки хабари воҳидро ҳуҷҷат медонанд, на сирфан муҳаддисон ва ахбориён), **ақойид ва аъмолеро аз ҷой дур** (аз ҳайси замонӣ яъне муддатҳо баъд аз Паёмбар саллаллоҳу алайҳи ва олиҳи ва саллам) **ва дар ҳоле ки аз Паёмбар саллаллоҳу алайҳи ва олиҳи ва саллам ғойиб ҳастанд, ба он Ҳазрат нисбат медиҳанд; Чунонки Худованд** (дар васф ва мазаммати амсоли онҳо) **фармудааст:** **<<Ва дар ғиёб аз ҷой дур нисбат медиҳанд>>** ¹ **<<Қазф>>** ба маънои нисбат додани чизе ба касе аст. Бинобарин, Худованд нисбат додани чизе ки ба касе дар ғиёб ва аз ҷой дурро нораво мешуморад) **Ва нисбатҳои дигарон ба он Ҳазрат аз ҷой дур** (яъне ахбори оҳод) **ро истимоъ мекунанд** (яъне мепиндоранд); **Чунонки Худованд** (дар васф ва мазаммати амсоли онҳо) **фармудааст:** **<<Онон аз ҷой дур нидо дода мешаванд>>** ² **<<Оӯлиқ йадаӯн мин макан беид>>** (яъне аз ҷойе ки дар он ҳузур надоранд ва аз он фосилаи зиёде доранд. Истифода аз ин оёт барои табиини бештари адами ҳуҷҷияти хабари воҳид, аз ибтикороти устозунал Мансур аст ва аз иттисоли хосси ин олими бузург ба Қуръон ҳикоят мекунад) **Ва ин** (нисбат додан дар ғиёб ва аз ҷойи дур ва шунидани нидоҳо яъне нисбатҳо аз ҷой дур) **кори нодурусте аст ки шайтон** (аз тариқи шабаҳдалилҳои фиребанда) **дар назари онон ороствааст то ононро аз роҳи дуруст** (ки рафтан ба назди халифаи зиндаи Худованд дар замин аст) **боздорад; Чунонки Худованд фармудааст:** **<<Ва шайтон корхошонро барояшон зиннат дода, пас ононро аз роҳ боз доштааст, пас онон рохро намеёбанд>>!** ³ **<<وَزَيَّنَ لَهُمُ الشَّيْطَانُ أَعْمَالَهُمْ فَصَدَّهُمْ عَنِ السَّبِيلِ فَهُمْ لَا يَهْتَدُونَ>>**

Ба ҳар ҳол, тардиде нест ки хабарҳои воҳиди мавҷуд дар қутуби аҳли ҳадис, бо тавҷҷуҳ ба адами асолат ва диққати бисёри аз онҳо

1 . Сабаъ/ 53.

2 . Фуссилат/ 44.

3 . Намл/ 24.

Ривочи ҳадисгарой (3)

(яъне бо таваҷҷуҳ ба инки бисёрӣ аз онҳо воқеъан содир нашудаанд ё бо ин алфоз ва иборот содир нашудаанд) **ва таъоруз ва танофии фарогирашон бо якдигар** (ки гоҳ инсонро ваҳшатзада мекунад ки чи тавр аҳодиси саҳиҳул аснод якдигарро нақз мекунад), **яке аз муҳимтарин авомили инҳирофи ва ихтилофии мусалмонон аз дербоз то кунун будааст** (ҳам омили инҳирофи онон будааст ва ҳам омили ихтилофи онон); **Чароки ҳар гурӯҳ аз онон, ба ривоятӣ мутафовит тамассук чуста ва ривояти дигариро воғузошта ва бадин сон, заннеро бар занни дигар муқаддам доштааст; Дар ҳоле ки мусалламан нисбат додани як ақида ё амал ба Худованд ва Паёмбараш, бар пояи занн ҷойиз нест ва нохоста ба ифтироъ бар онҳо меанҷомад** (чароки занн яъне эҳтимоли он ҳаст ки Худованд ва Паёмбараш ба чунин ақида ё амале амр накарда бошанд); **Чунонки Худованд фармудааст: ﴿نَظَرُ كَيْفٍ﴾** **<<Бингар ки чигуна бар Худованд дурӯғ мебанданд ва он ба унвони гуноҳ кофӣ аст>>** **Ва фармудааст: ﴿وَلَا تَقُولُوا﴾** **<<Ва барои чизе ки забонҳотон ба дурӯғ васф мекунад нағӯед ки ин ҳалол аст ва ин ҳаром аст то бар Худованд дурӯғ бибандед; Зеро касоне ки бар Худованд дурӯғ мебанданд растгор нахоҳанд шуд>>!**

Аз инҷо доништа мешавад ки ҳадисгарой, бар ҳилофи ончи пиндошта мешавад, як бидъат буда ки дар муҳолифат бо иҷмоъи саҳоба (яъне иҷмоъи мураккаби онҳо ки дар дарси қабли тавзеҳ дода шуд), монанди бисёрӣ аз бидъатҳои дигар, дар замони ҳукмронии Умавиён (мушаххасан аз замони ҳукумати Муъовия) падид омада ва асле дар Ислом надоштааст; **Чароки Ислом, аҳли худро ба ақида ва амали яқинӣ тақлиф карда** (кучо чунин кореро анҷом дода? Онҷо ки фармудааст: ﴿وَلَا تَقْفُ مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ﴾ [Исроъ/ 36]; **<<Аз чизе ки ба он илме надорӣ пайравӣ нақун>>!** **<<Чизе ки ба он илме надорӣ>>** ҳам мутлақ аст ва ақидаву амали ҳар ду рошомил мешавад) **ва барои имкони он** (яъне имкони ақида ва амали яқинӣ), **асбоби лозимро қарор дода ва муъаррифӣ намуда ва он** (асбоби лозим) **ҳамоно** (ду ҷиз аст ки Паёмбар саллаллоҳу алайҳи ва олиҳи ва саллам он дуру **<<Сақалайн>>** яъне ду ҷизи гаронмоя номидааст. Яке аз он ду) **китоби Худост ки**

1. Нисоъ/ 50.

2. Наҳл/ 116.

(хучцияти он бино бар эъҷоз ва тавотур собит аст ва) ҳамвора дар дастраси мусалмонон аст (чун тақрибан дар хонаи ҳар мусалмоне пайдо мешавад) ва ҳеч гоҳ бо мурури замон, ишколе мутаваҷҷеҳи он намешавад; Чунонки Худованд дар бораи он фармудааст: **«لَا يَأْتِيهِ»**¹; **«الْبَاطِلُ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَلَا مِنْ خَلْفِهِ تَتَرَدَّدُ مِنْ حَكِيمٍ حَمِيدٍ»** **«Ботил на аз пеши рӯяш ва на аз пушти сараш ба суроғи ӯ намеояд; Фурӯ фиристодане аз Ҳакимӣ сутуда аст»** Ва дигарӣ аҳли байти Паёмбар саллаллоҳу алайҳи ва олиҳи ва саллам аст ки ҳамвора касе аз онон монанди Қуръон дар миёни мусалмонон вучуд дорад ва қобили дастрасӣ аст ва ҳидояти онон ба Исломо мумкин месозад; Чунонки Худованд фармудааст: **«وَمِمَّنْ خَلَقْنَا أُمَّةٌ يَهْدُونَ بِالْحَقِّ وَبِهِ يَعْدِلُونَ»**²; **«Ва аз касоне ки офаридаем гурӯҳе вучуд доранд ки ба ҳақ ҳидоят мекунад ва бо он адолат меварзанд»**! (Албатта бояд тавачҷӯҳ дошт ки **«Уммат»** метавонад як нафар бошад; Чунонки Худованд ба унвони намуна фармудааст: **«إِنَّ إِبْرَاهِيمَ كَانَ أُمَّةً»** [Наҳл/ 120]; **«Ҳароина Иброҳим уммате буд»**. Бо ин ҳисоб, дар ҳар замоне ҳаддиакал як нафар вучуд дорад ки ба ҳақ ҳидоят мекунад ва бо он адолат меварзад. Аз ин рӯ, устозунал Мансур фармуд: **«Хамвора касе аз онон дар миёни мусалмонон вучуд дорад»**) **«Бинобарин, мабное ки Исломо барои ақоид ва аъмоли мусалмонон тарроҳӣ ва эҷод карда, табиъат аз китоби Худо ба унвони ресмоне аз Худо ва итрари Паёмбар ба унвони ресмоне аз мардум аст ки мучиби яқин мешавад; Чунонки Худованд фармудааст: «ضُرِبَتْ عَلَيْهِمُ الذَّلَّةُ أَيْنَ مَا تُخَفُّوا إِلَّا بِحَبْلِ»**³; **«Зиллат бар онон фуруд ояд ҳар ҷо ки ёфт шаванд магар назди ресмоне аз Худо ва ресмоне аз мардум ва ба хашме аз Худо дучор оянд ва бечизӣ бар онон фуруд ояд»**! Оре, бе ҳеч гумоне мабнои Исломо ин будааст (табиъият аз Қуръон ва итрати Паёмбар саллаллоҳу алайҳи ва олиҳи ва саллам), на табиъият аз Қуръон ва ҳадис ки мучиби яқин намешавад; Чароки хучцияти Қуръон ва итрати Паёмбар саллаллоҳу алайҳи ва олиҳи ва саллам, мубтанӣ бар хабарӣ воҳид нест, бал мубтанӣ бар хабарӣ мутаботир аст ки шумори фаровоне дар ҳар табақа (яъне дар ҳар ҳалқа аз занҷираи ровиён шомили саҳоба, тобеъин, атбоъи тобеъин ва ровиёни баъдӣ то касоне ки хабарро дар китобҳои худ овардаанд)

1. Фуссилат/ 42.

2. Аъроф/ 181.

3. Оли Имрон/ 112.

Ривочи ҳадисгарой (3)

онро ривоят кардаанд ва чунин хабаре бар хилофи хабари вохид, мучиби яқин мешавад. Аз инчо доништа мешавад ки ҳадис, ҳамвора ҷойгузине бар итрати Паёмбар саллаллоҳу алайҳи ва олиҳи ва саллам будааст то адами мурочиъаи мусалмонон ба ононро ҷуброн кунад; Зеро нодурустии назари гурӯҳе аз саҳоба ки китоби Худоро пас аз он Ҳазрат кофӣ медонистанд, ба суръат (яъне дар ҳамон қарни аввал) барои мусалмонон ошкор шуд, вале дурустии назари гурӯҳи дигар аз саҳоба ки аҳли байти Паёмбар саллаллоҳу алайҳи ва олиҳи ва салламо дар канори китоби Худо зарурӣ медонистанд, ҳанӯз (баъд аз 14 қарн) барои онон ошкор нашудааст; Ҷароки мавонеси шинохт хусусан таблиғоти ҳокимони золим (яъне тақлид аз золимон) ва тақлиди (аз) пешиниён (ки дар мабҳаси <<Тақлид>> табиин фармуд), маҷоли ошкор шудани онро барояшон наодоааст. Аз ин рӯ, онон назари севвумеро эҳдос намудаанд ва ба ҳадис рӯй овардаанд (<<Аҳодис>> ва <<Ҳадис>> аз як решаанд ва <<Ҳадис>> ҳам ба маънои ривоят аст ва ҳам ба маънои чизи ҷадид ки дар инчо ҳар ду саҳиҳ аст; Лизо таъбири устозонал Мансур як саноъати адабӣ аст) **то бо тақя бар он** (яъне ҳадис) **дар канори китоби Худо, ниёзҳои худ** (дар ҳавзаи шарият) **ро бароварда созанд** (албатта гоҳ аз ин ҳам фаротар рафтаанд ва ҳадисро бар китоби Худо ҳоким сохтаанд; Ба ин сурат ки ба василаи ҳадис, китоби Худоро таҳсис задаанд ва ҳатто насх кардаанд); **Дар ҳоле ки мусалламан ҳадис, ба унвони хабарӣ ғайри яқинӣ, бо китоби Худо синхияте надорад ва наметавонад дар радифи он воқеъ шавад** (чи расад ба инки дар он муқаддам шавад); **Ҷароки китоби Худо яқинӣ аст ва ғайри яқинӣ дар арзи яқинӣ қарор намегирад. Танҳо халифаи Худованд аз аҳли байти Паёмбар аст ки ба иқтисоди таҳораташ аз ҳар гуна нопокӣ мутобиқи бо Қуръон** (яъне бино бар ояи Татҳир) **ва адами ифтироқаш аз Қуръон то рӯзи қиёмат мутобиқи бо ҳадиси мутавотир** (яъне бино бар ҳадиси Сақалайн), **салоҳияти онро дорад ки қарини Қуръон воқеъ шавад** (ба ҳамин далил ҳам Паёмбар, ўро дар канори Қуръон зикр фармуда) **ва рӯшан аст ки** (дар ҳолати оддӣ) **руҷӯӣ мустақим ба ў мумкин ва монанди руҷӯӣ мустақим ба Расули Худо саллаллоҳу алайҳи ва олиҳи ва саллам мучиби яқин ба ақида ва амали Исломи аст.**

Аз инчо доништа мешавад ки Худованди одил ва меҳрубон (ба

Ривочи ҳадисгарой (3)

иктизои адолат ва раҳмати худ), имкони яқин ба ақида ва амали Исломи ва расидани ба ваҳдат дар динро танҳо ба асҳоби Паёмбараш ато нафармуда (то мо танҳо ҳасрат бихурем ва бигӯем хушо ба холи онон ки метавонистанд ба ақида ва амали худ яқин пайдо кунан ва бо ҳам муттаҳид шаванд ва ниёзе ба хабари воҳид надоштанд), балки ба ҳамаи мусалмонон то рӯзи қиёмат арзонӣ доштааст то ҳеч насле аз онон бар Ё ҳуччате надошта бошад ва натавонад узр оварад ки агар мо Паёмбарро дарк мекардем, дар бораи ақойид ва аъмоли худ ба яқин мерасидем ва дар миёни худ ихтилоф намекардем (чи нуктаи муҳим ва бадеъӣ аст ин нукта ки устозонал Мансур мефармояд); **Чунонки Худованд фармудааст:** ﴿وَأَقْسَمُوا بِاللَّهِ جَهْدَ أَيْمَانِهِمْ لَئِنْ جَاءَهُمْ نَذِيرٌ لَّيَكُونُنَّ أَهْدَىٰ﴾ ¹ «**Ва ба Худованд бо саҳттарин савгандҳошон қасам хӯрданд ки агар ононро бимдиҳандае меомад ҳатман аз ҳамаи умматҳо ҳидоят ёфтатар мебуданд; Пас чун ононро бимдиҳандае омад, ҷуз бар нафраташон наҷфзуд**>>!». Ҳамчунонки онон ки Паёмбарро дарк намуданд (яъне навъи саҳоба), монанди инон дар бораи ақойид ва аъмоли худ ба яқин нарасиданд ва дар миёни худ ихтилоф карданд то аввал ва охири ин уммат бо ҳам баробар бошад. Ба ҳар ҳол, адолати Худованд (ки як асли бисёр муҳим дар ақойиди Исломи аст) иқтизо мекунад, ҳамаи имконоти лозим барои расидан ба яқин ки барои насли аввал қарор дода (яъне китоб ва халифаи Худованд) ро барои наслҳои пасин низ қарор диҳад то ҳамагон аз ин ҳайс бо ҳам баробар бошанд ва бартариин онон аз якдигар маълум шавад (чароки танҳо дар шароити баробар, бартариин онон аз якдигар маълум мешавад); **Чунонки фармудааст:** ﴿إِنَّمَا أَنْتَ مُنْذِرٌ﴾ ² «**Ҷуз ин нест ки ту танҳо бимдиҳандае ҳастӣ ва барои ҳар қавме роҳнамоӣ ҳаст**>>!». (Инки мефармояд: «**Барои ҳар қавме роҳнамоӣ ҳаст**>> танҳо ба гузашта марбут намешавад, балки мутлақ аст ва ояндаро ҳам дар бар мегирад ва мурод аз ҳар қавм ҳам аҳли ҳар замон аст, на аҳли ҳар қабила ё шахр ё уммат; Хусусан бо тавачҷух ба ояти ﴿إِنِّي جَاعِلٌ فِي الْأَرْضِ خَلِيفَةً﴾ [Бақара/ 30]; «**Ман дар замин халифаеро қарор диҳандаам**>> ки далили бар як халифа дар ҳар замон аст то замин дар ҳеч замоне холӣ аз халифа набошад ва бо тавачҷух ба инки мусалламан аҳли ҳар қабила ё шахре роҳнамоӣ ҷудогона аз ҷониби Худованд

1 . Фотир/ 42.

2 . Раъд/ 7.

Ривочи ҳадисгарой (3)

надоранд ва уммат ба маънои мусталаҳ ҳам баъд аз зуҳури роҳнамо шакл мегирад на қабд аз он; Монанди уммати Мӯсо ва уммати Исо ва уммати Муҳаммад алаҳимуссалом.) **Ин ба маънои он аст ки дар ҳар насле аз мусалмонон, роҳнамоӣ зинда вучуд дорад ки Худованд ӯро гумошта ва Паёмбараш аз ӯ хабар дода ва таъбан қавл ва феъли ӯ қошиф аз қавл ва феъли Худованд ва Паёмбари Ёст ва вазифаи ҳар мусалмоне, шиноҳти ӯ аз тариқи нас (дар мавориде ки нассе вучуд дорад) ва оят (дар мавориде ки нассе вучуд надорад) ва рӯҷӯ ба ӯ дар канори китоби Худованд (мутобиқ бо ҳадиси Сақалайн) аст ва бо ин васф, ақида ва амале ки мубтанӣ бар ин кор (яъне мубтанӣ бар рӯҷӯ ба роҳнамои зинда дар канори китоби Худованд) нест, агар чи мубтанӣ бар ривоёт бошад, пазируфта нест; Магар ривоёте ки мутавотир бошанд; Бо таваҷҷуҳ ба инки ривоёти мутавотир, ақлан мучиби яқин ҳастанд ва яқин метавонад мабнои ақида ва амали мусалмон воқеъ шавад; Ё ривоёте ки аз роҳнамоӣ зинда барои мусалмононе дар замони ӯ нақл шаванд ҳаргоҳ дар адами дастрасӣ ба ӯ муқассир набошанд (монанди занон ва кӯдакон ва мустаъзафон ва беморон ва тоҷирон ва мучоҳидон ки қодир ба омадан назди роҳнамои зинда дар мавқеи лузум нестанд, на касоне ки метавонанд ба назди ӯ биёянд ва кӯтоҳӣ мақунанд); Бо таваҷҷуҳ ба инки ривоёти роҳнамои зинда, ҳаргоҳ бар ҳилофи воқеъ бошанд, одатан тавассути ӯ шиносӣ ва тасҳих мешаванд (хусусан бо таваҷҷуҳ ба назорати олии ӯ бар асҳобаш ва бархурдории ӯ аз ҳидоятҳои Илоҳӣ); **Чароки дурӯғ бастан бар зиндагон** (хусусан ҳаргоҳ халифаи Худованд дар замин бошад), кори содае нест ва ба содагӣ қобили шиносӣ ва тасҳих тавассути онон аст; Бар ҳилофи ривоёти раҳнамоӣ даргузашта ки имкони шиносӣ ва тасҳихи онҳо барояшон нест (чароки онон дар дунё нестанд). Ин аст ки Худованд инзори Паёмбарро мунҳасир ба аҳли замонаш (яъне зиндагон) шумурда ва фармудааст: **﴿لِيُنذِرَ مَنْ كَانَ﴾**¹; **«То касонеро бим диҳад ки зинда ҳастанд ва суҳанро бар кофирон рост гардонад»**; Ба ин маъно ки вазифаи бим диҳанда, бим додани касоне аст ки дар замони ӯ зинда ҳастанд (дар инҷо ду нукта аст: Яке инки фобил дар **﴿لِيُنذِرَ﴾**; **«То бим диҳад»** Паёмбар аст, на Куръон; Чароки дар ояи қабли мефармояд: **﴿وَمَا عَلَّمْنَاهُ الشِّعْرَ﴾****

1. Ёсин/ 70.

Ривочи ҳадисгарой (3)

﴿وَمَا يَنْبَغِي لَهُٗ اِنْ هُوَ اِلَّا ذِكْرٌ وَقُرْآنٌ مُّبِينٌ﴾ [Ёсин/ 69]; <<Ва мо ба ӯ шеър наёмӯхтем ва барои ӯ шойиста нест, он танҳо зикр ва Қуръонӣ рӯшангар аст>>. Дар инчо сухан дар бораи Паёмбар аст ва мефармояд ки сухани ӯ шеър нест, балки тазаккур ва ваҳй аст то касоне ки зиндаандро ба василаи он бим диҳад. Бинобарин, ғоил дар ﴿يُنذِرُ﴾; <<То бим диҳад>> Паёмбар аст, на Қуръон ва дигар инки устозунал Мансур ба зоҳири оя аҳз карда ва зинда буданро дар он ба маънои зинда будани моддӣ ва воқеъӣ донистааст, на зинда будани маънавӣ ва маҷозӣ; Чароки асл бар ҳақиқат аст ва ҷуз ба зарурат аз зоҳир удул карда намешавад. Бинобарин, вазифаи бим диҳанда, бим додани касоне аст ки дар замони ӯ зинда ҳастанд) **ва бим додани ояндагон** (ба шакли мустақим), **вазифаи ӯ нест; Чароки дар суннати Худованд, ояндагон бим диҳандаи зинда барои худ хоҳанд дошт ки бим додани онон** (ба шакли мустақим) **вазифаи ӯст то мутаносиб бо ниёзашон дар замони худ, ононро бим диҳад** (албатта дар идома мефармояд ки Паёмбар, ояндагонро ҳам бим медиҳад, вале ба шакли ғайри мустақим ва ба воситаи бим диҳандаи зинаде ки халифаи ӯ махсуб мешавад ва посдори суннати ӯст). **Аз инчо дониста мешавад ки агар касе роҳнамои гузаштаеро бишиносад, вале роҳнамои замони худро нашносад, ақойид ва аъмоли ӯ бар пояи аҳодисе ки аз роҳнамои гузашта барои ӯ ривоят шудааст, муҷзӣ** (яъне кифоят кунанда) **нест; Чароки чорае аз ручӯъ ба роҳнамои замон вучуд надорад; Бо таваҷҷуҳ ба инки агар чорае аз он вучуд дошт, қарор додани роҳнамои замон** (ки вуқӯи он собит шуд) **зарурате надошт** (яъне беҳуда буд), **дар ҳоле ки кори беҳуда аз Худованд муҳол аст. Бо ин васф, адами дастрасӣ ба роҳнамои замон низ дар сурате ки барои мусалмонон пеш омада бошад** (қатъан пеш омада, вале аз ончо ки ҳанӯз дар китоб ба ин мавзӯ напардохтааст, мефармояд: Дар сурате ки барои мусалмонон пеш омада бошад), **қаҳран ношӣ аз тақсири онон дар шинохт ё ҳифозати ӯ будааст** (ҳамон тавр ки баъдан ба тафсил табиин мефармояд) **ва бо ин васф, рӯшан аст ки узре барои онон дар аҳзи ба ривоёти заннӣ шумурда намешавад** (ин посух ба касоне аст ки меғӯянд мо ба роҳнамои замонамон дастрасӣ надорем ва ба ҳамин далил, дар аҳзи ба ривоёти заннӣ маъзур ҳастем. Мефармояд: Маъзур нестед; Зеро худатон сабаб шудаед ки ба роҳнамои замонатон дастрасӣ надошта бошед. Метавонистед ўро бишиносед ва ҳифозат кунед то ба ӯ дастрасӣ дошта бошед. Ҳол ки бо сӯи ихтиёри худ ин

Ривочи ҳадисгарой (3)

корро накардаед, дигар маъзур нестед); **Зеро бо таваҷҷуҳ ба иқдом ва тақсири онон, мумкин аст ки таҳсили яқин барояшон бо дастрасӣ ба роҳнамои замонашон, мумкин набошад ва дар айни ҳол, аҳзи ба ривоёти заннӣ барояшон ҷойиз набошад;** (Яъне аз як сӯ таҳсили яқин ба ҳамаи ақойид ва аҳкоми Исломи барояшон мумкин нест; Чароки ба роҳнамои замонашон дастрасӣ надоранд ва аз сӯи дигар аҳзи ба ривоёти заннӣ барояшон ҷойиз нест ва ҳеҷ зулме ҳам аз ноҳияи Худованд лозим намеояд; Чароки худашон ба худашон зулм кардаанд) **Бо таваҷҷуҳ ба инки вучуди мандуха¹** (яъне роҳи чора ва гурез) **барои онон дар ҷунин мавриде, вочиб нест ва маҳмасан** (яъне бунбасти) **ҳосил аз он, ба Худованд нисбат дода намешавад то бо лутфи ӯ мунофот дошта бошад.**

Ҳосил онки ҳадис ба маънои хабари воҳид, агар чи дар истилоҳи (аҳли ҳадис) саҳиҳ шумурда шавад (яъне ровиёни он сика ва сабт бошанд), арзиши динӣ надорад ва монанди раъй (мубтанӣ бар қиёси мустанбитул илла ва истехсон) аз манобеъи Ислом нест ва ақида ва амале ки бар пояи он шакл мегирад, (аз дараҷаи эътибор) соқит аст ва мабнӣ тадаюн, рӯҷӯи мустақим ба (Сақалайн, яъне) китоби Худо ва роҳнамои зиндае аст ки барои мардум гумошта; Чунонки фармудааст: ﴿فَإِنَّمَا يَأْتِيَنَّكُمْ مِنِّي هُدًى فَمَن تَبِعَ هُدَايَ فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ﴾;² <<Пас ҳаргоҳ ки шуморо аз ҷониби Ман роҳнамое омад, пас ҳар кас ки аз роҳнамои Ман табаъият кунад на биме бар онон хоҳад буд ва на андухнок хоҳанд шуд>> Ва фармудааст: ﴿فَإِنَّمَا يَأْتِيَنَّكُمْ مِنِّي هُدًى فَمَن اتَّبَعَ هُدَايَ فَلَا يَضِلُّ﴾;³ <<Пас ҳаргоҳ ки шуморо аз ҷониби Ман роҳнамое омад, пас ҳар кас ки аз роҳнамои Ман табаъият кунад на гумроҳ мешавад ва на бадбахт>> Ва албатта рӯҷӯи мустақим ба ин раҳнамо, рӯҷӯи ғайри мустақим ба Расули Худо саллаллоҳу алайҳи ва олиҳи ва саллам шумурда мешавад; Чароки ӯ (аз худаи чизе намегӯяд, балки) баёнғари суннати Расули Худо саллаллоҳу алайҳи ва олиҳи ва саллам аст ва бо ин васф, рӯҷӯи мусалмонон, ҳамвора ба китоби Худо ва суннати Расули Худо саллаллоҳу алайҳи ва олиҳи ва саллам аз рӯй яқин хоҳад буд ва занн, баҳамдулilloҳи ва миннатих, ҷойе

1 . [Роҳи чора ва гурез].

2 . Бақара/ 38.

3 . Тоҳо/ 123.

Ривочи ҳадисгарой (3)

дар Ислом надорад. (Худованд ин олими бузургро барои Ислом ва мусалмонон ҳифз бифармояд ки ин ҳақойиқи нобро бо ин фасоҳат ва балоғат ва бидуни музд ва миннат табиин мефармояд. Умедворам ки кадрдони ин неъмат азим бошем.

والسلام عليكم ورحمت الله

Бо наҳзати
«Бозгашт ба Ислом»
ошно шавед.

Пойгоҳи иттилоърасонӣ дафтари ҳифз ва наشري осори Мансури Ҳошими Хуросонӣ ҳафизахулоқ таъоло

* Лутфан бар рӯй линки мавриди назари худ клик кунед.

Ланка маълум
баро

Саҳифаи фејбуки
пайваст

Саҳифаи канал
телеграмм пайваст